

P.Z. br. 11

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-12/35
URBROJ: 50301-04/15-24-5

Zagreb, 25. srpnja 2024.

H9**NP*740-01/24-01/2*50-24-4**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
SABOR - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 26-07-2024	
Klasifik. št. zakona	Uređ. pd.
740-01/24-01/2	65
Uređben broj	Pril. / Str.
50-24-4	- -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o dopuni Kaznenog zakona (predlagateljica: Marija Selak Raspudić, zastupnica u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 740-01/24-01/2, URBROJ: 65-24-3, od 27. svibnja 2024.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o dopuni Kaznenog zakona (predlagateljica: Marija Selak Raspudić), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o dopuni Kaznenog zakona, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Marija Selak Raspudić, zastupnica u Hrvatskome saboru, aktom od 24. svibnja 2024., iz sljedećih razloga:

Predlagateljica Marija Selak Raspudić, zastupnica u Hrvatskome saboru, već je predložila istovjetni tekst Prijedloga zakona o dopuni Kaznenog zakona, na koji se Vlada Republike Hrvatske očitovala i Hrvatskome saboru dostavila svoje mišljenje aktom, KLASA: 022-03/22-12/77, URBROJ: 50301-21/06-22-5, od 1. rujna 2022., a kojim se također predlagalo neprihvatanje navedenog Prijedloga zakona.

Prijedlogom zakona o dopuni Kaznenog zakona (u daljnjem tekstu; Prijedlog zakona) predlaže se propisivanje novog, blanketnog kaznenog djela „Ekocid“ u članku 192.a Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.; u daljnjem tekstu: Kazneni zakon), kao namjernog kaznenog djela ugrožavanja, čije će biće ostvariti onaj tko protivno propisima poduzme radnje uz znanje da postoji znatna vjerojatnost da će uslijed tih radnji nastupiti ozbiljna šteta za okoliš koja je široko rasprostranjena ili dugotrajna. Predmetno kazneno djelo, prema Prijedlogu zakona, bilo bi najteže mirnodopsko kazneno djelo protiv okoliša, budući da

Kazneni zakon u Glavi (IX.) - Kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, u članku 91. stavku 2. točki 4. (ratni zločin) propisuje kaznena djela protiv okoliša kršenjem pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, okupacije ili međunarodnog oružanog sukoba ili oružanog sukoba koji nema međunarodni značaj, kojom prilikom počinitelj pokreće napad sa znanjem da će takav napad uzgredno dovesti do teške, dugoročne i opsežne štete u prirodnom okolišu koja bi očito bila nerazmjerna u odnosu na očekivani konkretan i izravan vojni dobitak. Za predloženo kazneno djelo zapriječena je kazna zatvora od najmanje pet godina ili kazna dugotrajnog zatvora. Ujedno se predlaže da za potrebe ove inkriminacije „okoliš“ znači zemlju, njenu biosferu, kriosferu, litosferu, hidrosferu i atmosferu, kao i svemir.

U odnosu na predloženu dopunu, slobodni smo ukazati kako Kazneni zakon u Glavi (XX.) propisuje kaznena djela protiv okoliša. Kaznena djela protiv okoliša su propisana ovisno o tome da li se istima štiti primarno čovjek (antropocentrički model), flora i fauna (biocentrički model) ili okoliš kao takav (ekocentrički model).

Kaznena djela protiv okoliša su u pravilu propisana kao kaznena djela ugrožavanja. Međutim, ukoliko ugrožavanje dovede do povređivanja (teške tjelesne ozljede, smrti, znatne štete ili velike nesreće) počinitelj će se kazniti težom kaznom od one koja je propisana za temeljni oblik počinjenja. Kaznena djela protiv okoliša kvalificirana težom posljedicom, propisana su kao teška kaznena djela protiv okoliša u članku 214. Kaznenog zakona.

S obzirom na to da se Prijedlogom zakona, u dijelu II. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom, kao razlog predlaganja dopune Kaznenog zakona navodi usklađivanje nacionalnog kaznenog zakonodavstva s proklamiranim ciljevima zaštite okoliša, kako na nacionalnoj razini, tako i na razini Europske unije, slobodni smo podsjetiti kako je na razini Europske unije nedavno završen zakonodavni postupak donošenja Direktive (EU) 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ (u daljnjem tekstu; Direktiva), a koja je objavljena u Službenom listu Europske unije 30. travnja 2024. i stupila na snagu 20. svibnja 2024., s rokom transpozicije 21. svibnja 2026.

Direktiva sadrži minimalna pravila u pogledu definicija kaznenih djela i sankcija kako bi se djelotvornije zaštitio okoliš, kao i u pogledu mjera za sprječavanje i suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša te za djelotvornu provedbu prava Europske unije u području okoliša. Cilj joj je unaprijediti i ujednačiti sustav kaznenopravne zaštite okoliša na razini država članica, koji će omogućiti učinkoviti kazneni progon, olakšati pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima kod kaznenih djela protiv okoliša, koja učestalo pokazuju transnacionalni karakter, kao i sankcionirati počinitelje, kako fizičke tako i pravne osobe, onim kaznama koje će imati učinkoviti, proporcionalni i odvraćajući karakter.

Direktiva u članku 3. stavku 3. propisuje kvalificirano kazneno djelo koje, sukladno recitalu 21. Direktive, može obuhvatiti postupanja usporediva s „ekocidom“, o kojem se raspravlja na međunarodnim forumima. Države članice obvezne su osigurati da namjerna kaznena djela propisana Direktivom predstavljaju kvalificirana kaznena djela ako takvo postupanje uzrokuje uništenje ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za ekosustav znatne veličine ili znatne okolišne vrijednosti ili za stanište unutar zaštićenog područja; ili raširenu i znatnu štetu, koja je ili nepovratna ili dugotrajna, za kakvoću zraka, tla ili vode. Za takva kaznena djela, koja dovode do katastrofalnih posljedica, posljedično su predviđene i strože sankcije od onih koje su primjenjive u slučaju drugih

kaznenih djela definiranih u ovoj Direktivi, odnosno takvo kvalificirano kazneno djelo prema članku 5. stavku 2(b) Direktive kažnjivo je kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje osam godina.

Iz navedenoga je razvidno kako su najteža kaznena djela protiv okoliša predmetom harmonizacije na razini Europske unije, koja će biti ostvarena kroz transpoziciju predmetne Direktive u nacionalno kazneno zakonodavstvo, u zadanom vremenskom okviru.

Također, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako su u tijeku i pregovori na razini Vijeća Europe za donošenje Konvencije o zaštiti okoliša putem kaznenog prava, koja će po završetku pregovora biti otvorena za potpisivanje kako državama članicama Vijeća Europe, tako i samoj Europskoj uniji. U okviru navedenih pregovora se također raspravlja o inkriminiranju kvalificiranog kaznenog djela protiv okoliša s elementima koji, prema trenutačnom stanju pregovora, koincidiraju s bitnim obilježjima kvalificiranog kaznenog djela protiv okoliša iz članka 3. stavka 3. Direktive. S tim u vezi, prije pristupanja izmjenama i dopunama kaznenog zakonodavstva na području zaštite okoliša ukazuje se oportunistički pričekati i zaključenje pregovora o Konvenciji Vijeća Europe o zaštiti okoliša putem kaznenog prava.

S obzirom na recentno usvajanje regulative u području zaštite okoliša sredstvima kaznenog prava kroz sekundarno zakonodavstvo Europske unije, kao i na spomenuti razvoj konvencijskog prava kroz pregovore o novom instrumentu Vijeća Europe, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako će osigurati da međunarodni dokumenti i europski propisi koji obvezuju Republiku Hrvatsku budu provedeni, odnosno preneseni u nacionalno zakonodavstvo pravovremeno i na način kako to zahtijevaju predmetni instrumenti.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o dopuni Kaznenog zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Fadilu Bahović, Ivana Crnčeca, Sanjina Rukavinu i Bernarda Gršića.

2
PREDSJEDNIK
Mr. sc. Andrej Plenković